

# De overstapper

Met een schreeuw kom ik bij uit de simulatie. Mijn lip prikt en als ik mijn hand ernaartoe breng, zit er bloed aan mijn vingers. Blijkbaar heb ik er tijdens de test op gebeten.

De Onverschrokken vrouw die mijn persoonlijkheidstest afneemt – Tori, zo heette ze – werpt me een vreemde blik toe terwijl ze haar zwarte haar in een knot in haar nek vastmaakt. Haar armen zijn helemaal volgetatoeëerd, met vlammen en zonnestralen en havikvleugels.

‘Was je je bewust van het feit dat het niet echt was, toen je in de simulatie zat?’ vraagt Tori terwijl ze het apparaat uitzet. Ze klinkt en oogt achteloos, maar het is een gekunstelde achteloosheid, waar ze jaren op geoefend heeft. Ik herken het meteen. Ik herken het altijd.

Plotseling ben ik me heel bewust van mijn eigen hartslag. Mijn vader zei al dat dit zou gebeuren. Hij zei dat ze zouden vragen of ik wist dat ik in een simulatie zat, en hij heeft ook gezegd wat ik dan moest antwoorden.

‘Nee,’ zeg ik. ‘Waarom zou ik anders mijn lip kapotgeknauwd hebben?’

Tori kijkt me een paar tellen onderzoekend aan. Dan bijt ze op haar lippiercing en zegt: ‘Gefeliciteerd. Je bent op en top Zelfverloochening.’

Ik knik, maar het woord ‘Zelfverloochening’ voelt als een strop rond mijn nek.

‘Ben je niet blij?’ vraagt ze.

‘Mijn factieleden zijn vast blij.’

‘Ik vroeg niet wat je factieleden ervan vonden, ik vroeg wat jij ervan

vond.’ Tori’s mond- en ooghoeken buigen naar beneden alsof er kleine gewichtjes aan hangen. Alsof ze ergens verdrietig om is. ‘Deze kamer is veilig. Je kunt hier alles zeggen wat je wilt.’

Toen ik vanochtend naar school ging wist ik al wat er uit mijn keuzes in de persoonlijkheidstest zou voortvloeien. Ik koos eten in plaats van een wapen. Ik wierp mezelf voor de hond om het meisje te redden. Ik wist dat de test na die keuzes afgelopen zou zijn en dat er Zelfverloochening uit zou komen. En ik weet niet of ik andere keuzes gemaakt zou hebben als mijn vader me niet getraind had en niet elk onderdeel van mijn persoonlijkheidstest op afstand had gemanipuleerd. Wat had ik dan verwacht? Welke factie had ik willen krijgen?

*Maakt me niet uit. Alle facties, behalve Zelfverloochening.*

‘Ik ben ook blij,’ zeg ik stellig. Ze kan me nog meer vertellen – deze kamer is niet veilig. Er zijn geen veilige kamers, geen veilige waarheden, geen geheimen die ik veilig kan onthullen.

Ik voel nog steeds de tanden van de hond die zich om mijn arm sluiten en mijn huid kapotscheuren. Met een knikje naar Tori loop ik naar deur, maar net voordat ik wegga pakt ze me bij mijn elleboog.

‘Jij moet met je keuze leven,’ zegt ze. ‘De anderen komen er wel overheen, die gaan gewoon verder, wat je ook besluit. Maar dat geldt niet voor jou.’

Ik doe de deur open en loop de kamer uit.

Ik ga terug naar de kantine en neem weer plaats aan de Zelfverloocheningstafel, naast de mensen die me nauwelijks kennen. Ik mag van mijn vader bijna nooit naar openbare factieactiviteiten. Hij beweert dat ik voor onrust zal zorgen, iets zal doen wat zijn goede naam zal bezoedelen. Het kan me niks schelen. Ik ben veel liever in mijn kamer in het stille huis dan tussen al die onderdanige, schuldbewuste Zelfverloochenaars.

Maar als gevolg van mijn eeuwige afwezigheid zijn de andere Zelfverloochenaars op hun hoede voor me, ervan overtuigd dat er iets mis met me is, dat ik ziek ben, verdorven, raar. Zelfs de mensen die me toch nog met een knikje begroeten, kijken me niet echt aan.

Mijn handen omklemmen mijn knieën en ik staar naar de andere ta-

fels terwijl de overige leerlingen hun persoonlijkheidstest doen. De tafel van de Erudieten ligt bezaaid met boeken en papieren, maar ze zijn niet allemaal aan het lezen: ze doen het vooral om indruk te maken en zitten gewoon te kletsen in plaats van te discussiëren. Als ze denken dat er iemand kijkt schieten hun ogen gauw terug naar hun boeken.

De Oprechten zitten hard te praten, zoals altijd. De Vriendschapsleerlingen zijn vrolijk en halen glimlachend eten tevoorschijn om rond te delen. De Onverschrokkenen zijn schor en luidruchtig; ze hangen over de tafels en stoelen om te klieren en elkaar te porren.

Ik had alle facties prima gevonden. Alle facties behalve de mijne, waar iedereen al besloten heeft dat ze me niet zien zitten.

Uiteindelijk komt er een Erudiete vrouw binnen die met opgestoken hand om stilte vraagt. De Zelfverloochenaars en de Erudieten verstommen onmiddellijk, maar ze moet ‘Stilte!’ roepen om de aandacht van de Onverschrokkenen, Vriendschapsleden en Oprechten te krijgen.

‘Alle persoonlijkheidstesten zijn nu afgenomen,’ zegt ze. ‘Denk eraan dat jullie de uitslag met niemand mogen bespreken, zelfs niet met je vrienden of familie. De kiesceremonie is morgen in de Naaf. Zorg ervoor dat je minstens tien minuten van tevoren aanwezig bent. Dit was het voor vandaag.’

Iedereen stormt naar de deur, behalve onze tafel, want wij wachten tot alle anderen weg zijn voor we opstaan. Ik weet hoe mijn mede-Zelfverloochenaars naar buiten zullen lopen, door de gang en de voordeur naar de bushalte. Soms doen ze er wel een uur over, omdat ze de hele tijd mensen voor laten. Ik trek deze stilte echt niet meer.

Ik loop niet achter ze aan maar glip door een zijuitgang een steegje naast de school in. Ik heb deze route al vaker genomen, maar normaal gesproken sluip ik dan langzaam omdat ik niet gezien of gehoord wil worden. Vandaag wil ik alleen maar rennen.

Ik sprint door het steegje naar de verlaten straat en spring over een gat in de stoep. Mijn openhangende Zelfverloocheningsjas fladdert in de wind en ik trek hem uit; ik laat hem eerst als een vlag achter me aan wapperen en laat hem dan los. Ik duw de mouwen van mijn overhemd omhoog tot over mijn elleboog en ga over op een jogtempo als mijn lichaam

de sprint niet meer aankan. Ik heb het gevoel dat de hele stad in een waas voorbijraast en alle gebouwen in elkaar overvloeien. Het geklets van mijn schoenen op de stoep klinkt alsof het niet bij mij hoort.

Uiteindelijk branden mijn spieren zo hevig dat ik moet stoppen. Ik sta in het factieloze niemandsland dat tussen Zelfverloochening, Eruditie, Oprechtheid en onze openbare ruimtes in ligt. Bij elke factievergadering drukken onze leiders, meestal bij monde van mijn vader, ons op het hart dat we niet bang hoeven te zijn voor de factielozen, dat we ze als mensen moeten behandelen en niet als geknakte, verloren wezens. Maar het is nog nooit bij me opgekomen dat ik bang voor ze zou kunnen zijn.

Ik loop naar de stoep om door de ramen van de gebouwen te kunnen kijken. Bijna overal zie ik alleen oude meubels, de kamers zijn kaal, met her en der wat rommel op de vloer. Toen de inwoners van onze stad massaal vertrokken – er moeten wel mensen vertrokken zijn, aangezien de gebouwen momenteel lang niet allemaal bewoond zijn – hadden ze kennelijk geen haast, want hun huizen zijn heel opgeruimd. Er zijn helemaal geen persoonlijke bezittingen achtergebleven.

Maar als ik langs een van de gebouwen op de hoek loop, zie ik iets door het raam. De kamer is net zo kaal als de andere vertrekken waar ik langsgesproken ben, maar door een deuropening zie ik één gloeiend kooltje liggen.

Met gefronste wenkbrauwen probeer ik het raam open te wrikken. In eerste instantie krijg ik er geen beweging in, maar als ik het heen en weer schuif schiet het opeens omhoog. Ik wurm eerst mijn bovenlijf erdoor en dan de rest, waardoor ik in een kluwen van armen en benen op de grond beland en mijn ellebogen openhaal aan de vloer.

Het gebouw ruikt naar eten, rook en zweet. Ik loop langzaam naar het kooltje en spits mijn oren, beducht op factielozen, maar alles blijft stil.

In de volgende kamer zijn de ramen verduisterd door verf en vuil, maar er schemert nog een klein beetje daglicht doorheen zodat ik de kromgetrokken pallets kan zien die kriskras door de kamer liggen, en de oude blikken met stukjes opgedroogd voedsel erin. In het midden van de kamer staat een kleine barbecue. De meeste kooltjes zijn wit, opgebrand, maar eentje gloeit nog, wat erop lijkt te wijzen dat hier net nog mensen

waren. En naar de geur en de vele blikken en dekens te oordelen, was dat een flinke groep.

Ik heb altijd te horen gekregen dat de factielozen zonder gemeenschap leefden, afgezonderd van elkaar. Maar nu ik hier zo rondkijk, vraag ik me af waarom ik dat ooit geloofd heb. Het is toch logisch dat ze groepen vormen, net als wij? Dat zit in onze aard.

‘Wat moet dat hier?’ vraagt een bozige stem, die als een soort elektrische schok door mijn lijf gaat. Ik draai me om en zie in de aangrenzende kamer een smoezelige man met een grauw gezicht staan die zijn handen afdroogt aan een versleten handdoek.

‘Ik...’ Ik kijk naar de barbecue. ‘Ik zag iets branden. Vandaar.’

‘O.’ De man stopt een punt van de handdoek in zijn achterzak. Hij draagt een zwarte Oprechtheidsbroek, die versteld is met blauwe Eruditiestof, en een grijs Zelfverloocheningsoverhemd, net zo een als ik aanheb. Hij is broodmager, maar hij ziet er sterk uit. Sterk genoeg om me iets aan te doen, al denk ik niet dat hij dat van plan is.

‘Dan is een bedankje waarschijnlijk op z’n plek,’ zegt hij. ‘Maar er staat hier niets in brand.’

‘Dat zie ik,’ zeg ik. ‘Wat is dit voor gebouw?’

‘Dit is mijn huis,’ zegt hij met een kil glimlachje. Hij mist een tand. ‘Ik wist niet dat er bezoek zou komen, anders had ik wel opgeruimd.’

Ik kijk van hem naar de blikken die overal liggen. ‘U ligt zeker vaak te woelen, dat u zo veel dekens nodig hebt.’

‘Ik heb nog nooit zo’n bemoeizuchtige Hark ontmoet,’ zegt hij. Hij komt dichtbij en fronst zijn wenkbrauwen. ‘Je komt me bekend voor.’

Ik weet dat ik hem nog nooit gezien heb, niet in mijn wijk, vol huizen die allemaal hetzelfde zijn, in het saaiste gedeelte van de stad, bewoond door mensen die allemaal dezelfde grijze kleren dragen en hetzelfde korte kapsel hebben. Dan bedenk ik opeens dat mijn vader natuurlijk de voorzitter van de raad is, een van de bekendste mensen van onze stad, en ook al probeert hij mij zo wanhopig buiten beeld te houden, ik lijk wel op hem.

‘Het spijt me dat ik u heb lastiggevalen,’ zeg ik zo Zelfverloocheningsachtig mogelijk. ‘Ik zal u niet langer storen.’

‘Ik ken jou echt,’ zegt de man. ‘Jij bent de zoon van Evelyn Eaton, hè?’

Ik verstijf als hij haar naam zegt. Die heb ik al jaren niet meer gehoord, omdat mijn vader hem weigert uit te spreken, er zelfs niet op reageert als hij hem hoort. Het voelt gek om weer met haar in verband gebracht te worden, al is het alleen omdat onze gezichten op elkaar lijken; alsof je een oud kledingstuk aantrekt dat niet goed meer past.

‘Hoe kende u haar?’ Hij moet haar goed gekend hebben als hij haar gezicht in het mijne ziet, want ik ben bleker dan zij was en mijn ogen zijn blauw in plaats van donkerbruin. De meeste mensen kijken niet goed genoeg om alle gelijkenissen te zien: onze lange vingers, onze kromme neuzen, onze rechte, fronsende wenkbrauwen.

Hij aarzelt even. ‘Ze deed wel eens vrijwilligerswerk met de Zelfverloochenaars, om eten, dekens en kleding uit te delen en zo. Ze had een opvallend gezicht. En ze was getrouwd met een factieleider. Iedereen kende haar toch?’

Soms weet ik gewoon dat mensen liegen omdat de woorden op een ongemakkelijke, verkeerde manier op me af lijken te komen, een beetje zoals een Erudiet zich moet voelen als hij een grammaticaal incorrecte zin leest. Ik weet niet hoe hij mijn moeder kende, maar in elk geval niet doordat ze hem ooit een blik soep heeft gegeven. Maar ik wil zo graag meer over haar horen dat ik er verder niet op inga.

‘Ze is overleden, wist u dat?’ vraag ik. ‘Jaren geleden al.’

‘Nee, dat wist ik niet.’ Zijn mondhoek trekt een beetje naar beneden. ‘Wat erg.’

Ik voel me raar hier in deze bedompte ruimte die naar lichamen en rook stinkt, tussen al die lege blikken die op armoede duiden en op het feit dat deze mensen buiten de samenleving vallen. Maar er gaat ook iets aanlokkelijks uit van deze plek, een gevoel van vrijheid, omdat ze zich weigeren te voegen naar de willekeurige hokjes die wij voor onszelf geschapen hebben.

‘Je moet morgen zeker kiezen, dat je zo moeilijk kijkt,’ zegt de man. ‘Welke factie heb je gekregen?’

‘Dat mag ik tegen niemand zeggen,’ antwoord ik automatisch.

‘Tegen mij wel,’ zegt hij. ‘Ik ben niemand. Als factieloze besta je niet.’